

Χρήσεις των βιβλιομετρικών μεθόδων στις βιοϊατρικές βιβλιοθήκες

Ασημίνα Βλαχάκη¹, Christine Urquhart²

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Βιβλιοθήκη Επιστημών Υγείας, "Aberystwyth University, Department of Information Studies

pate09@excite.com, ciul@aber.ac.uk

Περίληψη

Η Βιβλιομετρική μπορεί να χρησιμοποιηθεί αφενός μεν για την υποστήριξη του στρατηγικού σχεδιασμού των βιοϊατρικών βιβλιοθηκών αφετέρου για την υποστήριξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων των βιοϊατρικών επιστημόνων. Ο σκοπός του συγκεκριμένου άρθρου είναι να παρουσιάσει το γιατί, και το πώς, οι υπηρεσίες των βιοϊατρικών βιβλιοθηκών μπορούν να χρησιμοποιήσουν βιβλιομετρικές (ή επιστημομετρικές) μεθόδους. Οι μέθοδοι περιλαμβάνουν μια σύγκριση δύο εργαλείων την βιβλιομετρική (ή επιστημομετρική), μαζί με μια συζήτηση του τρόπου με τον οποίο η βιβλιομετρική μέθοδος συμβάλλει στην «επιστροφή της επένδυσης» με υπολογισμούς για τους ηλεκτρονικούς πόρους. Οι επιστημομετρικοί υπολογισμοί αναφέρονται εν γένει στην αξιολόγηση της ερευνητικής παραγωγής ενός ιδρύματος ή μιας χώρας, οι βιβλιομετρικές υπολογισμοί αναφέρονται εν γένει στην αξιολόγηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων των μεμονωμένων ερευνητών, ή την αξία/το κύρος ενός περιοδικού. Υπάρχουν διάφοροι τύποι μετρήσεων που συνήθως εφαρμόζονται, αλλά επίσης γίνεται αρκετή συζήτηση σχετικά με την εγκυρότητα ορισμένων από αυτών. Οι φορείς χρηματοδότησης και οι κυβερνήσεις που ενδιαφέρονται για τα αποτελέσματα της χρηματοδότησής τους, αξιολογούν και συγκρίνουν το κύρος των ερευνητών, μέσω του αριθμού των ερευνητικών επιχορηγήσεων, τον αριθμό των δημοσιευμένων άρθρων και τον αριθμό των αναφορών που λαμβάνουν. Μεμονωμένοι ερευνητές επίσης ενδιαφέρονται για το h-index τους (μία μέτρηση του κύρους της έρευνας τους, ατομικά). Όσον αφορά το στρατηγικό σχεδιασμό η βιβλιοθήκη πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι ηλεκτρονικοί πόροι που προμηθεύτηκε μέσω του προϋπολογισμού της, ή μέσω μιας κοινοπραξία των βιβλιοθηκών, καλύπτουν της ανάγκες των χρηστών της. Για να δικαιολογήσει τα έξοδα, και να αποδείξει ότι η υπηρεσία της βιβλιοθήκης είναι ένα όφελος, όχι μόνο ένα κόστος, η βιβλιοθήκη μπορεί να χρειαστεί να κάνει υπολογισμούς "απόδοσης της επένδυσης". Αν και η διαδικασία αυτή περιπλέκεται από τις αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν για το τι πρέπει να συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό της βιβλιοθήκης για να είναι εφικτός ο συγκεκριμένος υπολογισμός, και ποιά είναι η συμβολή της βιβλιοθήκης στην κατάσταση επιτυχών προτάσεων ερευνητικών επιχορηγήσεων (μέσω αναφορών στην συνδρομή ηλεκτρονικών πόρων) η εκτίμηση αυτή είναι δυνατή.

Συμπερασματικά αναφέρεται ότι στις υπηρεσίες της βιοϊατρικής βιβλιοθήκης πρέπει να είναι δυνατή η εφαρμογή ενός συνόλου εργαλείων των βιβλιομετρικών δεικτών για την υποστήριξη της έρευνας (για να αποδείξουν την αξία της έρευνας που γίνεται από τον οργανισμό) και για τον στρατηγικό σχεδιασμό της βιβλιοθήκης (για να αποδείξουν την αξία της βιβλιοθήκης στα πλαίσια του οργανισμού).

Λέξεις κλειδιά: Βιβλιομετρική, Αξιολόγηση ακαδημαϊκής έρευνας, Υπηρεσίες βιοϊατρικής βιβλιοθήκης

The Use of Bibliometric methods in biomedical libraries

Abstract

Bibliometrics can be used by biomedical library services to support the strategic planning of the libraries and to support the research activities of biomedical researchers. The aim of this paper is to demonstrate why, and how, biomedical library services can use bibliometric (or scientometric) methods. The methods include a comparison of two perspectives on bibliometrics (or scientometrics), together with a discussion of way in which bibliometrics contributes to return on investment calculations for e-resources. Scientometric calculations generally refer to the assessment of the research productivity of an institution or a country, bibliometric calculations generally refer to the assessment of the research performance of individual researchers, or the value/prestige of a journal. There are several measures that are commonly applied, but also considerable debate about the validity of some of the measures. Funding bodies and governments are interested in the outcomes of their funding and policy initiatives, to assess and compare the prestige of researchers, through the number of research grants, the

number of papers published and the number of citations received. Individual researchers are also interested in their h- index (a measure of individual research prestige). As far as the strategic planning concerned the library needs to ensure that the e-resources purchased by the library, or a consortium of libraries, meet its needs. To justify the costs, and to demonstrate that the library service is a benefit, not just a cost, the library service may need to do "return on investment" calculations. This is complicated by decisions about what should be included in the library budget for this calculation, and how the library contribution to successful research grant proposals (through citations to subscription e-resources) can be fairly assessed. The conclusions are that biomedical library services need to be able to apply a toolkit of bibliometric indicators for research support (to demonstrate the value of the research done by the organization) and for strategic library planning (to demonstrate the value of the library to the organization).